

SMRT FAŠIZMU ~ SVOBODO NARODU! *Dej dalje!*

SLOVENSKI POROČEVALEC

VESTNIK OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA

~ LJUBLJANSKA IZDAJA ~

POSEBNA IZDAJA

POSVEČENA AVNOJ-U.

Leto V.

Januar 1944.

Št. 1a.

ŽIVEL NACIONALNI KOMITET OSVOBODITVE JUGOSLAVIJE

Drugo zasedanje AVNOJ-a, ki se je vršilo 29. novembra v Jajcu, pomeni enega najvažnejših zgodovinskih dogodkov, ki so se izvršili v času narodno-osvobodilne borbe. Izvoljeni delegati vseh narodov Jugoslavije so izrazili enodrušno voljo svojih narodov, ki je dobila izraza še na posameznih nacionalnih, na demokratični način izvoljenih Zborih odposlancev, da potrdijo borbena enotnost in bratstvo vseh narodov Jugoslavije, ki se je pod preizkušenim vodstvom Komunistične Partije Jugoslavije skovalo v dve in pol letni krvavi borbi proti okupatorju in dobilo izraza v močni enotni, udarni Narodno-osvobodilni vojski z legendarnim junakom - tovarišem Titom in Vrhovnim štabom na čelu. Izrazili so neomajno ljubezen do nove demokratične, federativne Jugoslavije ter globoko mržnjo do rušilcev njihove sreče - podlih izdajalcev, ki si še vedno lastijo pravico govoriti v imenu narodov Jugoslavije.

Ta peščica izdajalskih reakcionarnih vlastodržcev je, za očuvanje svojih ozkih klikarskih koristi, skušala iztrgati cročje iz rika naše Narodno-osvobodilne vojske in s pomočjo svojega vojnega ministra Draže Mihajlovića in njegove "redne jugoslovanske vojske", skupno z Nedićem, ustaši, fašisti in največjim krvnikom slovanskih narodov - Hitlerjem ter pod zaščito kralja in dvora, izzvala najbolj šovinistično bratcemorno klanje. Z lažmi, podtikanki in natolcevanji si je lastila uspehe naše narodno-osvobodilne vojske in skušala preprediti pomoč zavoznikov naši Narodno-osvobodilni borbi. Toda vsi ti podli naklepi so se izjalovili.

Vsi pošteni svobodoljubni elementi, vseh političnih in nazorskih skupin, vseh narodov Jugoslavije so uvideli to izdajalsko početje in nemene londonskih beguncev. Z aktivno borbo proti okupatorjem so se povezali okrog vrhovnega komandanta, tovariša Tita, v močni, enotni Narodno-osvobodilni vojski, ki je zadajala vedno močnejše udarce okupatorju, osvobajala vedno nove in nove predele naše domovine, in so preko nacionalnih narodno-osvobodilnih gibanj skovali temelje novi močni in demokratični Jugoslaviji.

Ta enotnost, veličastni vojaški uspehi ter žrtve, ki so jih doprinešli naši narodi v borbi za svobodo in uspešna pomoč, ki so jo nudili zaveznikom, ko so vezali in razbili preko 30 sovražnih divizij, so končno tudi razbili zođ, ki ga je izdajalska "vlada" zgradila okrog naše domovine.

Vedno toplejše in uspešnejše so postajale izjave priznanja s strani zaveznikov, vedno izdatnejša materialna pomoč naši Narodno-osvobodilni vojski. Povsem jasno je postalo doma in po svetu, kdo so resnični boreci v Jugoslaviji, kdo to borbo vodi, kdo predstavlja voljo narodov Jugoslavije in kakšna je vloga izdajalske vlade, ki ji kralj daje avtotitoto in zaščito.

Zato je Protifašistični Svet Narodne Osvoboditve Jugoslavije izvršil voljo ogromne večine našega ljudstva, ko je obsodil ubežno "vlado" in ji odvzel vse pravice, še nadalje govoriti v imenu narodov Jugoslavije. AVNOJ, ki se je v teku borbe razvil v predstavnika suverenosti narodov in države

Jugoslavije, je na svojem II. zasedanju sklonil, da je edino Protifašistični Svet Narodne Osvoboditve Jugoslavije predstavnik suverenosti in vrhovni zakonodajni in izvršni organ, kar med zasedanji Sveta predstavlja Predsedstvo AVNOJ-a, ki je bilo izbrano na zasedanju. Svojo izvršno funkcijo pa vrši preko Nacionalnega Komiteta Osvoboditve Jugoslavije, ki je najvišji izvršni organ in ima vsa lastnosti narodne vlade.

Tako je Protifašistični Svet Narodne Osvoboditve Jugoslavije s svojim sklepom preskcal vsa slepomišljenja in možnosti dvoličnega špekuliranja in tudi pred zaveznike postavil nedvomno in upravičeno zahtovo, da poleg priznanja našega doprinosa k skupni borbi proti fašizmu, priznajo tudi svobodno in demokratično voljo naših narodov, priznajo in spoštujejo organe naše narodne oblasti ter, da vladi v inozemstvu ukinejo vsó podpore, ki jo ponckod še uživa.

Nacionalni Komitet Osvoboditve Jugoslavije je prva, res demokratična in ljudska vlada v Jugoslaviji, sestavljena iz ljudi, ki so se vključili v naš herojsko borbo, vsak hip pripravljeni žrtvovati svoja življenja za svobodo in srečo svoje domovine. Medtem, ko so izdajalski begunci že prore v Jugoslaviji in potem v inozemstvu telmovali, kdo bo izmozgal iz žuljev našega ljudstva večji debiček, kdo bo bolj zavihtel bič nad narodi Jugoslavije in njihovimi najboljšimi in najhrabrejšimi sinovi, borci za srečo svojih narodov, člani junaške Komunistične Partije Jugoslavije, je večina članov Nacionalnega Komiteta Osvoboditve Jugoslavije in Predsedstva AVNOJ-a stala poleg velikoga voditelja narodov Jugoslavije maršala Tita v prvih vrstah naše Narodno-osvobodilne vojske in nacionalnih narodno-osvobodilnih gibanj. S svojim delom so člani Komiteta dokazali, da so vredni zaupanja narodov Jugoslavije in sposobni vzbuditi pri zaveznikih spoštovanje in priznanje svojemu delu in Komitetu, ki ga sestavljajo. Danes, ko stojimo na pragu svobode, ko se se reakcionarne klike doma in v inozemstvu trudile, kako bi opeharile naše narode za dragocen plod težke in krvave borbe, je sklep zasedanja AVNOJ-a in postavitev naše ljudske, demokratične vlade še večjega pomena. Danes nam nihče več ne more iztrgati iz naših rok sadov naše borbe ter zlomiti demokratično voljo naših narodov, ki se je izrazila v postavitvi Nacionalnega Komiteta Osvoboditve Jugoslavije; danes nas ne more nihče več razdvojiti iz bratskega objema, danes je pot naših narodov kljub težkim borbam, ki nas še čakajo, jasna in ravna: z Narodno-osvobodilno vojsko in z Nacionalnim Komitetom Osvoboditve Jugoslavije, pod vodstvom preizkušnega voditelja narodov Jugoslavije, legendarnega junaka, maršala Tita, v novo, demokratično, ljudsko, federativno Jugoslavijo.

SKLEPI II. ZBORA AVNOJ-A

o vrhovnem zakonodajnem in izvršnem narodno-predstavniskem organu Jugoslavije in Nacionalnem Komitetu Osvoboditve Jugoslavije,

kot začasnima organoma vrhovne narodne oblasti v Jugoslaviji za čas narodno-osvobodilne vojne.

I. V skladu s trdno voljo narodov Jugoslavije, da se iz njihove sloge in enotnosti v borbi proti okupatorjem zgradi nova, na mednarodnem bratstvu in enakopravnosti zasnovana Jugoslavija kot skupna domovina vseh njenih narodov in radi uspehov enotne Narodno-osvobodilne vojske in partizanskih odredov Jugoslavije, ki je pod vodstvom Vrhovnega štaba že v teku borbe združila vsa narodno-osvobodilna gibanja narodov Jugoslavije, se je AVNOJ razvil v času osvobodilne vojne v vrhovnega predstavnika suverenosti narodov in države Jugoslavije kot celote.

II. Ustrezno temu dejstvu in stopnji razvoja narodno-osvobodilne borbe Jugoslavije, v skladu z načelom federativne ureditve bratske, na demokratični osnovi in narodni enakopravnosti zgrajene Jugoslavije, se Protifašistični Svet Narodne Osvoboditve Jugoslavije konstituira v vrhovni za-

konodajni in izvršni narodno-predstavniški organ Jugoslavije, za ves čas narodno-osvobodilne borbe.

III. Protifašistični Svet Narodne Osvoboditve Jugoslavije si izvoli svoje predsedstvo, ki ga tvorijo predsednik, pet podpredsednikov, dva sekretarja in najmanj 40 členov.

IV. Predsedstvo Protifašističnega Sveta Narodne Osvoboditve Jugoslavije je predstavnik Sveta, narodne in državne suverenitete Jugoslavije in vrši vse njihove funkcije, zakonodajne in izvršne, v času med zasedanji Sveta, kateremu odgovarja za svoje delo.

V. Predsedstvo Protifašističnega Sveta Narodne Osvoboditve Jugoslavije imenuje Nacionalni Komitet Osvoboditve Jugoslavije.

VI. Nacionalni Komitet Osvoboditve Jugoslavije je najvišji izvršni in zakonodajni organ narodne oblasti v Jugoslaviji, preko katerega izvršuje AVNOJ svojo izvršno funkcijo.

VII. Nacionalni Komitet ima vse lastnosti narodne vlade. Za svoje delo odgovarja Nacionalni Komitet Osvoboditve Jugoslavije Protifašističnemu Svetu Narodne Osvoboditve Jugoslavije.

VIII. Nacionalni Komitet sestoji iz predsednika, treh podpredsednikov in ustrežajočega števila poverjenikov.

IX. Ta sklep stopi takoj v veljavo.

Dne 30. novembra 1943. v Jajcu.

Sekretar Protifašističnega Sveta
Narodne Osvoboditve Jugoslavije:

Predsednik Protifašističnega Sveta
Narodne Osvoboditve Jugoslavije :

Rodoljub Čolaković, l.r.

Dr. Ivan Ribar, l.r.

Z GRADITEV JUGOSLAVIJE NA FEDERATIVNEM NAČELU

Odlok II. zasedanja Protifašističnega Sveta Narodne Osvoboditve Jugoslavije.

Na temelju pravice vsakega naroda do samoodločbe, vključno pravice do odcepitve ali zedinjenja z drugimi narodi, in v skladu z resničnim razpoloženjem vseh narodov Jugoslavije, ki je prišlo do izraza v toku triletno skupne narodno-osvobodilne borbe, ki je skovala nerazdružno bratstvo narodov Jugoslavije, Protifašistični Svet Narodne Osvoboditve Jugoslavije izdaja sledeči

o d l o k

1. Narodi Jugoslavije nikdar niso priznali in ne priznavajo razkosanja Jugoslavije s strani fašističnih imperialistov in so v skupni oboroženi borbi pokazali svojo odločno voljo, da še naprej ostanejo zedinjeni v Jugoslaviji.

2. Da bi se izvedlo načelo suverenosti narodov Jugoslavije, da bi Jugoslavija predstavljala resnično domovino vseh svojih narodov in da nikdar več ne bi postala poprišče katerekoli hegemonistične klike, se Jugoslavija gradi in se bo ugradila na federativnem načelu, ki bo zagotovilo polno enakopravnost Srbije, Hrvatske, Slovenije, Makedonije, Črne gore ter Bosne in Hercegovine.

3. V skladu s tako federativno zgradbo Jugoslavije, ki temelji na polnih demokratičnih pravicah, je dejstvo, da še sedaj, za časa narodno-osvobodilno vojne predstavljajo Narodno-osvobodilni odbori in Pokrajinski - Protifašistični Sveti Narodne Osvoboditve (Glavni Narodno-osvobodilni odbor Srbije, Pokrajinski Protifašistični Svet Narodne Osvoboditve Hrvatske, Pokrajinski Protifašistični Svet Narodne Osvoboditve Bosne in Hercegovine, Slovenski Narodno-osvobodilni odbor, Pokrajinski Protifašistični Svet Narodne Osvoboditve Črne gore in Boke, Pokrajinski Protifašistični Svet Narodne Osvoboditve Sandžaka, iniciativni organi za Pokrajinski Protifašistični Svet Narodne Osvoboditve Makedonije) temeljne organe narodne oblasti pri posameznih narodih Jugoslavije, vrhovna zakonodajna in izvršna predstavniška oblast narodov Jugoslavije in vrhovni predstavnik suverenosti narodov in države Jugoslavije kot celote.

4. Narodnim manjšinam v Jugoslaviji se bodo zagotovile vse narodne pravice.

5. Ta odlok stopi takoj v veljavo.

Dne 29. novembra 1943. v Jajcu.

Za Protifašistični Svet
Narodne Osvoboditve Jugoslavije:

Tajnik:
Rodoljub Čolaković l.r.

Za Protifašistični Svet
Narodne Osvoboditve Jugoslavije:

Predsednik:
Dr. Ivan Ribar l.r.

ODVZEM PRAVIC BEGUNSKI „VLADI“

Odlok II. zasedanja AVNOJ-a o odvzemu pravic zakonite vlade Jugoslavije takozvani jugoslovenski vlašci v inozemstvu in prepovedi vrnitve v domovino kralju Petru II. Karađordjeviću.

Z ozirom na to, da so se vse begunsko takozvane „jugoslovenske vlade“ ves čas težke osvobodilne borbe narodov Jugoslavije sovražno obnašale do te osvobodilne borbe in do narodno-osvobodilnega gibanja v domovini;

z ozirom na to, da so, zlorabljajoč gostoljubnost zavezniških vlad, neprestano širile laži in klevete o Narodno-osvobodilni vojski in partizanskih odredih Jugoslavije, o organih narodne oblasti na osvobojenih delih naše domovine ter o narodno-osvobodilnem gibanju na splošno,

z ozirom na to, da so po svojih agentih v domovini, a v prvi vrsti po svojem „ministru vojske, mornarice in letalstva“ in „načelniku Vrhovnega poveljstva“ Draži Mihajloviću, sistematično v domovini organizirale bratovorno vojno z namenom, da zakušne ljudsko vstaje, da so preko njega in njegovu podrejenih komandantov sklepale sporazume in zveze z nemškimi, italijanskimi in bolgarskimi okupatorji in njihovimi slugami Pavelićem, Nedićem in Rupnikom z namenom, da uničijo narodno-osvobodilne vojaške sile, in so prišle pri tem tako daleč, da je njihova takozvana „jugoslovenska vojska v domovini“ pod vrhovno komando Draže Mihajlovića ves čas vodila operacije z Nemci, Italijani in Bolgari, ustaši, Nedićevo „srbsko stražo“ in slovensko „belo gardo“ proti narodno-osvobodilnim silam in osvobojenim teritorijem Jugoslavije, s čemer je istočasno delovala v škodo interesov skupne borbe zaveznikov,

z ozirom na to, da so preko teh in istih svojih agentov v domovini in svoje takozvane „jugoslovenske vojske v domovini“ organizirale sistematično množično iztrebljenje Muslimanov, Hrvatov in srbskih rodoljubov z namenom, da z njih fizičnim iztrebljenjem ustvarijo pogoje zabsnovanje Velike Srbije, s čemer so nudile direktno pomoč Hitlerjevi politiki iztrebljenja naših narodov in prevzele naše odgovornost za množična zverstva in zločine, zagrešene nad našim narodom;

z ozirom na to, da je kralj Peter II. Karađordjević dal svoje zaupanje takim „vladam“ in njihovemu „ministru vojske, mornarice in letalstva“ Draži Mihajloviću, ki ga je povisal v armijskega generala in ga napravil za

načelnika Vrhovnega poveljstva, čeprav mu je bilo znano njegovo izdajalsko delo, da je dajal povišanja in odlikovanja izdajalcem in zločincem, ki so v službi okupatorja zakrivali številne zločine in izdajstva nad svojim ljudstvom, da je na drugi strani degradiral tiste oficirje bivše jugoslovanske vojske, ki so bili od prvega dneva vstaje v vrstah narodnih borcev in mnogi padli herojske smrti, kot tudi z ozirom na to, da se pod zastavo kralja in monarhije vrše gnusna izdajstva in strašni zločini nad vsemi narodi Jugoslavije.

Protifašistični Svet Narodnega Osvobojenja Jugoslavije, ko izraža voljo in težnje vseh narodov Jugoslavije, izdaja sledeči

o d l o k :

1. Takozvani jugoslovanski vladi v inozemstvu se odvzemajo vse pravice zakonite vlade Jugoslavije, in tudi pravice, da pred tujimi državami stopa narode Jugoslavije. To velja tudi za vsako drugo "vlado", ki bi bila v bodoče upostavljena v domovini ali izven domovine, a preko volje narodov Jugoslavije, ki se danes izraža edino v Protifašističnem Svetu Narodne Osvoboditve Jugoslavije.

2. Kralju Petru II. Karadjordjeviću se prepoveduje vrnitev v domovino s pripombo, da bo yprašanje kralja in monarhije rešil narod sam s svojo lastno voljo po osvobojenju vse domovine.

3. Predsedstvu Protifašističnega Sveta Narodne Osvoboditve Jugoslavije se naroča, da v svrhu uničenja in ponovne sklenitve oziroma odobrenja pregleda mednarodne pogodbe in obveze, ki jih je v inozemstvu v imenu Jugoslavije sklenila begunska "jugoslovenska vlada".

4. Mednarodne pogodbe in obveze, ki bi jih v bodoče v inozemstvu sklenila v imenu Jugoslavije ali njenih narodov begunska takozvana "jugoslovenska vlada", ne bodo priznani.

5. Ta odlok stopa takoj v veljavo.

Dne 29. novembra 1943. v Jajcu.

Za Protifašistični Svet
Narodne Osvoboditve Jugoslavije:

Tajnik:
Rodoljub Čolaković, l.r.

Za Protifašistični Svet
Narodne Osvoboditve Jugoslavije:

Predsednik:
Dr. Ivan Ribar, l.r.

PRESEDSTVO

PROTIFAŠISTIČNEGA SVETA NARODNE OSVOBODITVE JUGOSLAVIJE

izvoljeno na seji II. Zasedanja AVNOJ-a dne 29. novembra 1943.

Predsednik: Dr. IVAN RIBAR, odvetnik iz Beograda in dosedanji predsednik AVNOJ-a.

Podpredsedniki: SOŠČIČ PIJADE, novinar in slikar iz Beograda. - ANTON AUGUSTINCIC, kipar iz Zagreba. - JOSIP PUS, sodnik iz Bleda, član Izvršnega odbora OF. - MARKO VUJACIĆ, bivši senator, član Izvršnega odbora Saveza semljoradnika, član ZAVNO Črne gore in Boke. - IMITAR VLAHOV, publicist iz Makedonije.

Sekretarja: RODOLJUB ČOLAKOVIĆ, publicist iz Bijeline, član ZAVNO Bosne in Hercegovine. - RADONJA GOLUBOVIĆ, odvetnik iz Borana, član AVNOJ-a.

Člani:

JOSIP BROZ - TITO, vrhovni komandant narodno-osvobodilne vojske in partizanskih odredov Jugoslavije. - BABOVIĆ SPAŠENIJA, iz Lazarevca, članica Centralnega odbora APŽ. - BELOVUKOVIĆ MILAN - DEVA, iz Mačve, major NOVJ.-

BUTOZAN dr. VASO, iz Banja Luke, član ZAVNO Bosne in Hercegovine. - GRULOVIC NIKOLA, iz Sremske Mitrovice, član Glavnega H.O.O. za Vojvodino. - KARAMATIJEVIĆ JEVSTANIĆ, prota iz Nove varoši, verski referent II.H.O.P. di-
vizije in član ZAVNO Sandžaka. - KEBLANOVIC dr. VOJISLAV, iz Bijeline, pr-
vak SDS, predsednik ZAVNO Bosne in Hercegovine. - LEKOVIC VOJA, iz Nove
varoši. - MARKOVIC MIMCILC, iz Požarevca, politkomisar Glavnega štaba za
Srbijo. - NESKOVIC dr. BLAZEC, iz Kragujevca. - OPACIC STANKO - CANICA, pol-
kovnik NOV in član Tajništva ZAVNOH-a. - PETROVIC NIKOLA, ing. iz Novega
Sada. - POPOVIC KOCA, književnik iz Beograda, generalmajor, komandant I.
Korpusa NOV Jugoslavije. - PRIBICEVIC dr. RANE, iz Petrinje, član Izvršne-
ga odbora SDS, član izvršnega odbora ZAVNOH-a. - PUCAR GJURO - STARI, iz
Bosanskega Gracova, podpredsednik ZAVNO Bosne in Hercegovine. - RANKOVIC
ALEKSANDER, iz Beograda, član Vrhovnega štaba NOV in POJ. - RIBNIKAR VLADI-
SLAV, iz Beograda, direktor "Politike". - STAMBOLIC PETER, ing. agronomije
iz Utičke Požege, komandant Glavnega štaba Srbije. - STAVIC LUKA, iz Mojk-
vića, major NOV Jugoslavije. - VUKORAVLJEVIC SRETEN, iz Prijepolja, izred-
ni profesor beograjske univerze, član IO SDS, bivši državni podsekretar Li-
niststva notranjih poslov. - ZECEVIC VLADA, svećenik iz Krupnja, član Vr-
hovnega štaba NOV in POJ. - ZUJOVIC SRETEN, iz Beograda, član Vrhovnega
štaba NOV in POJ.

BAKARIĆ dr. VLADO, iz Zagreba, bivši politkomisar Glavnega štaba Hrvatske,
član IO ZAVNOH-a. - FROEL FRANE, iz Zagreba, bivši predstojnik oddelka, član
IO HSS, član IO ZAVNOH-a. - GREGORIĆ dr. PAVLE, iz Zagreba, tajnik ZAVNOH-a
- GRZETIĆ MACA, iz Zagreba, predsednica AFŽ Hrvatske. - KRAJACIĆ IVAN, de-
latavac iz Zagreba. - KRCE PAVAO, iz Sanja, bivši narodni poslanec, član IO
HSS-a, član ZAVNOH-a. - KRSTULOVIC VICKO, iz Splita, major NOV Jugoslavi-
je, član Pokrajinskega NCO Dalmacije, član IO ZAVNOH-a. - LAKUŠ FILIP, iz
Beoveta, bivši narodni poslanec HSS-a, podpredsednik ZAVNOH-a. - LEKONTIĆ
dr. LJUBO, odvjetnik iz Splita, član IO SDS, član ZAVNOH-a. - MANDIĆ dr. AN-
TE, iz Istre, bivši član Jugoslovanskega odbora v Londonu, član ZAVNOH-a. -
MAZOR VLADIMIR, književnik iz Zagreba, predsednik ZAVNOH-a. - MAGOVAC BO-
ZIDAR, urednik Slobodnog dana, član IO HSS, član IO ZAVNOH-a. - PREKA ALEK-
SANDER, iz Tuzle, bivši predsednik svezke organizacije HSS, podpredsednik
ZAVNO Bosne in Hercegovine. - SMOBLAKA dr. JOSIP, iz Splita, bivši opolnomo-
čeni minister v inozemstvu, član ZAVNOH-a. - SREMBEC dr. ZLATAN, iz Zagreba,
član IO HSS, član Tajništva ZAVNOH-a. - VUKIĆ ANTE, uradnik Delavskega -
zavarovanja iz Sušaka, bivši narodni poslanec HSS, član IO HSS, član ZAVNO
H-a. - HEBRANG ANRIJA, iz Zagreba, podpredsednik ZAVNOH-a.

AVNIĆ JAKOB-RADE, iz Ljubljane, generallajtnant NOV Jugoslavije, nam. ko-
mandante Glavnega štaba Slovenije. - BEVA FRANCE, pisatelj iz Gorice, pred-
sednik NCO za Slovensko Primorsko. - FAJFAR TOME, sekretar Jugoslovanske -
strokovne zveze. - JERAS JOSIP, profesor iz Ljubljane, predsednik Zveze slo-
venskih vojnih dobrovoljcev, član Plekuma OF. - KARDELJ EDVARD, publicist
iz Ljubljane, predsednik IOOF. - KIDRIĆ BORIS, publicist iz Slovenije, se-
kretar IOOF. - MIKUZ dr. METOD, duhovnik iz Ljubljane, arhivar ljubljanske
škofije. - VIEMAR JOSIP, književnik iz Ljubljane, dramaturg ljubljanskega
gledališča, predsednik IOOF.

KARABEGOVIĆ OSMAN, iz Banja Luke, član Predsedstva ZAVNO Bosne in Hercego-
vine. - KURT HUSNIJA, profesor iz Mostarja. - SUDŽUKA MOHAMED, bivši pod-
župan iz Travnika.

DJILAS MILOVAN, književnik iz Kolašina, član Vrhovnega štaba NOV in POJ. -
BILJANIĆ dr. NIKOLA, profesor beograjske univerze, predsednik ZAVNO Crne
gore in Bosne.

ANTONOV MIROSLAV - GINTO, iz Prilepa, bivši narodni poslanec Saveza zemljo-
radnika in član Glavnega štaba Makedonije. - Pop TOMOV VLADO, javni dela-
vec iz Makedonije.

ŽIVELI BRATOST VSEH NARODOV JUGOSLAVIJE V BORBI PROTI
OKUPATORJEM !

Predsedstvo Protifašističnega Sveta
Narodne Osvoboditve
Jugoslavije

ODLOK

o imenovanju NACIONALNEGA KOMITETA OSVOBODITVE JUGOSLAVIJE

Na osnovi sklepa Protifašističnega Sveta Narodne Osvoboditve Jugoslavije o Vrhovnem zakonodajnem in izvršnem organu Jugoslavije in o Nacionalnem Komitetu Osvoboditve Jugoslavije kot začasnima organoma vrhovne narodne oblasti v Jugoslaviji za čas narodno-osvobodilne vojne, imenuje Predsedstvo Protifašističnega Sveta Narodne Osvoboditve Jugoslavije Nacionalni Komitet Osvobojenja Jugoslavije, ki ga sestavljajo:

Predsednik in poverjenik za nar. obrambo	Maršal Jugoslavije Josip Broz - Tito
Podpredsednik	Edvard Kardelj
Podpredsednik in pov. za informacije	Vladislav Ribnikar
Podpredsednik	Božidar Magovac
Poverjenik za zunanje zadeve	Dr. Josip Smodlaka
" za notranje zadeve	Vlada Zečević
" za prosveto	Edvard Kocbek
" za nar. gospodarstvo	Ivan Milutinović
" za finance	Ing. Dušan Serbec
" za promet	Sreten Zujović-Crni
" za nar. zdravje	Dr. Milivoj Janbrišak
" za gospod. obnovo	Todor Vujasinović
" za socialno politiko	Dr. Anton Kržišnik
" za sodstvo	Frane Frol
" za prehrano	Mile Peruničić
" gradnje	Dr. Rade Pribičević
" za šume in rude	Sulejman Filipović

Dne 30. novembra 1943. v Jajcu.

Sekretar Protifašističnega Sveta
Narodne Osvoboditve Jugoslavije:

Redoljub Čolaković l.r.

Predsednik Protifašističnega Sveta:
Narodne Osvoboditve Jugoslavije:

Dr. Ivan Ribar l.r.

DRŽAVNA KOMISIJA ZA UGOTAVLJANJE ZLOČINOV

okupatorjev in njegovih pomagačev.

O d l o k

o ustanovitvi Državne komisije za ugotavljanje zločinov, ki jih je izvršil okupator in njegovi pomagači.

1. Z namenom, da se ugotovijo in kaznujejo vse osebe, ki so odgovorne za zločine, ki so jih v Jugoslaviji izvršili okupatorji in njihovi pomagači, se pri Predsedstvu Nacionalnega Komiteta Osvoboditve Jugoslavije, sestavi Državna komisija za ugotovitev okupatorjevih zločinov in zločinov njegovih pomagačev.

2. Nacionalni Komitet Osvoboditve Jugoslavije bo imenoval člane te komisije in predpisal pravilnik njenemu delu.

3. Ta odlok stopi takoj v veljavo.

Dne 30. novembra 1943. v Jajcu.

Sekretar Protifašističnega Sveta
Narodne Osvoboditve Jugoslavije:

Redoljub Čolaković l.r.

Predsednik Protifašističnega Sveta
Narodne Osvoboditve Jugoslavije:

Dr. Ivan Ribar l.r.

PRIMORSKA PRIKLJUČENA JUGOSLAVIJI

Predsedstvo Protifašističnega Sveta
Narodne Osvoboditve Jugoslavije

O D L O K

o priključitvi Slovenske Primorske, Beneške Slovenije, Istre, Hrvatskih Jadranskih otokov k Jugoslaviji.

V skladu z davno težnjo in borbenimi napori slovenskega in hrvatskega naroda v deželah, podjarmljenih od italijanskih imperialistov, Protifašistični Svet Narodne Osvoboditve Jugoslavije

p o t r j u j e :

1. odlok Slovenskega Narodno-osvobodilnega odbora (Plenuma Osvobodilne fronte) o priključitvi Slovenske Primorske in vseh anektiranih delov Slovenije k svobodni Sloveniji v federativni Jugoslaviji.

2. odlok ZAVNOH-a o priključitvi Istre, Reke, Zadra in anektiranih delov Hrvatske in Hrvatskih Jadranskih otokov k svobodni Hrvatski, v federativni Jugoslaviji.

3. Ta odlok stopa takoj v veljavo.

Dne 29. novembra 1943. v Jajcu.

Tajnik Protifašističnega Sveta
Narodne Osvoboditve Jugoslavije:

Rodoljub Čolakovič l.r.

Predsednik Protifašističnega Sveta
Narodne Osvoboditve Jugoslavije:

Dr. Ivan Ribar l.r.

MARŠAL TITO GOVORI...

Nekateri odlomki iz poročila tov. maršala TITA na II. zasedanju AVNOJA "Razvoj osvobodilne borbe narodov Jugoslavije v zvezi z mednarodnimi dogodki."

...Jugoslavija je bila razkosana in je postala plen osvajalskih roparjev, kakršnih ne pozna zgodovina. V državi je zavladal nezaslišan teror in ubijanje, ne samo najnaprednejših ljudi, temveč iztrebljanje vsega srbskega prebivalstva na Hrvatskem, v Bosni in Hercegovini, v Vojvodini, slovenskega prebivalstva v Sloveniji itd. Nemški in italijanski okupatorji so na Hrvatskem dali oblast krvavim ustaškim zverem, a v Srbiji najbolj ogabnemu izdajalcu Nediću, s pomočjo katerih so začeli izvrševati svoj peklenški načrt iztrebljanja Slovanov na Balkanu. V tej težki, z gotovostjo lahko rečem, najtežji situaciji v zgodovini naših narodov, se je našla ena sama organizacija v vsej državi, ki je bila dvajset let takorekoč izven zakona in preganjana od vseh vladodržcev v Jugoslaviji, ki pa je vse svoje izkustvo in organizacijske sposobnosti, vse svoje preizkušene borce, dala v službo svojemu zaslužnjemu narodu. Edino Komunistična Partija Jugoslavije je bila sila, ki je pozvala narode na oborožen odpor, ki ni klonila, temveč visoko dvignila prapor osvobodilne vojne in ki je do danes v trajala v tej borbi skupno s svojimi narodi

...Začeli so se snovati partizanski odredi. Pokazalo se je, da je naša do novina, čeprav zaslužnjena, ostala neuklonljiva, - in da so naši narodi pripravljene doprinesti tudi največje žrtve za svojo osvoboditev. Majhni, skoro goloroki partizanski odredi, so hitro rastli in se razvijali v nočne eskadronice, ki so si priborile orožje iz sovražnikovih rok, zadajale sovražnikom vedno močnejše in močnejše udarce in pokazale, da jih ni mogoče uničiti kljub vsem nemškim, italijanskim in drugim osvajalskim silam... Partizanski odredi, ki so odbijali vse sovražne napade in se vedno bolj krepili

li, so bili z odlokom Vrhovnega štaba, jeseni 1942.l., formirani v regularne vojaške edinice, to se pravi, oblikovala se je Narodno-osvobodilna vojska Jugoslavije. Tako je nastala druga etapa v narodno-osvobodilni borbi. Ustvarjene so bile brigade, divizije in korpusi, osvobojeni celi predeli izpod sovražnikov in njihovih ustaških in četniških hlapcev...

...Medtem, ko so bili Narodno-osvobodilni odbori v začetku postavljeni bolj kot pomožni organi partizanskih odredov za vodstvo osvobodilne vojne, so se v dobi ustvarjanja Narodno-osvobodilne vojske spremenili v edino pravo narodno oblast... Tako je nastala tretja etapa, ki je nujno zahtevala oblikovanja enotnega političnega narodnega organa, ki bi naj bil centralni organ in ki bi združeval vse že obstoječe in organiziral nove Narodno-osvobodilne odbore. Sklicana je bila zgodovinska skupščina AVNOJ-a v Bihaću.... Prvič po okupaciji se je sestalo tako narodno predstavništvo, ki je izšlo iz ljudstva in to v najtežjih urah njegove zgodovine in pred katerim je Vrhovni štab lahko položil račune za svoje dotedanje delo... Z vzpostavitvijo ZAVNOH-a, še pred tem z ustanovitvijo Osvobodilne fronte slovenskega naroda in njenega Izvršnega odbora, so se začela v praksi izvajati načela o enakopravnosti narodov Jugoslavije, začele so se uresničevati tisočletne težnje posameznih narodov Jugoslavije, da si sami vladajo....

...Potrebno je bilo preliti potoke dragocene ljudske krvi, potrebno je bilo, da so desetisoči naših najboljših sinov dali svoja življenja v teku dveletne neenake borbe s sovražnikom, da si je resnica o dejanskem položaju v Jugoslaviji utrla pot v svet. Najbrže ni še nikdar kak mali narod tako mnogo žrtvoval, da bi prepričal svetovno javnost, da je kri, ki je bila prelita v Jugoslaviji, njegova kri, a ne kri tistih nesramnih izdajalcev, katerih voditelji še vedno uživajo gostoljubnost v zavezniških državah. V razdobju tega leta je bila razkrinkana nezaslišana prevara vse poštene svetovne javnosti. Izdajalska londonska vlada je več kot dve leti varala ves svet, ko je govorila, da vodi borbo v Jugoslaviji njen minister Draža Mihajlović....

...Eden najlepših uspehov narodne vstaje, ki ima velik zgodovinski pomen, je osvoboditev Istre in Slovenske Primorske po kapitulaciji Italije. Kljub vsem naporom fašistov ni mogla dvajsetletna sužnost slovenskega in hrvaškega naroda odvzeti našim zaslužjenim bratom njihovega nacionalnega značaja in oslabiliti njihovih teženj za združitev z njihovimi brati in drugimi narodi Jugoslavije....

...V naši Narodno-osvobodilni vojski in partizanskih odredih ni niti enega borca, niti enega rodoljuba, ki sodeluje v naši orjaški borbi, ki ne bi občutil ogorčenja vsakokrat, ki ne bi občutil globoke bolečine v srcu, ki ne bi občutil ogorčenja vsakokrat, ko pomisli, da izdajalska ubežna vlada, ki ima na duši toliko zločinov, in ki spada na listo vojnih krivcev, še vedno sedi in uživa gostoljubnost naših zaveznikov. Zelo dobro vemo, da je ta vlada storila vse, kar je mogla, da bi se na kakršen koli način utihotapila v našo državo, preden bi ljudstvo izreklo svojo odločilno besedo o njeni usodi; isto velja za kralja. Vemo tudi, da so v inozemstvu določeni reakcijski krogi, ki podpirajo to vlado in kralja pri njihovih naklepih. Vemopa tudi, da ogromna večina naprednih demokratičnih elementov v zavezniških državah iskreno želi, da naš narod sam odloči o svoji usodi in si ustvari tako državno ureditev, kakršne se mu bo zdela dobra....

...Klevetali so nas in nas še klevetajo, od vseh strani, po enotnem načrtu. Vsi, okupatorji, njihovi Quislingi - prodani izdajalci, ustaši, nedičevci, četniki Draže Mihajlovića doma in njihovi gospodarji v inozemstvu, so govorili in še govorijo, da je naša Narodno-osvobodilna vojska v Jugoslaviji povsem komunistična zadeva.... Vse te klevete so stare in obrabljene. Skuhale so se v Goebbelsovi kuhinji in so sedaj postale vidosmerjena hrana, s katero krmi Goebbelsovi somišljeniki prebivalstvo "nove Evrope" in jo poskušajo eksportirati tudi izven Evrope... Naša borba za obstanek je preveč krvava in težka, mnogo in preveč so naši narodi v teku teh treh let pretrpeli, da bi jih mogli s takšnimi oguljenimi klevetami skreniti s poti te velike in slavne borbe za nezavisnost, za boljšo in srečnejšo bodočnost. Minili so časi, ko je poščica reakcionarjev pripisovala, včasih celo z uspe-

hom, komunistom v Jugoslaviji take in podobne stvari, da bi jih izolirali od ljudstva. V tej veliki osvobodilni vojni so se narodi Jugoslavije prepričali, da so komunisti najbolj zvesti sinovi svojega naroda, vsak trenutek pripravljeni na največje žrtve za njegovo srečo....

DELEGATI AVNOJ-a POZDRAVLJAJO...

Delegati II. zasedanja AVNOJ-a so poslali več gorečih borbenih pozdravnih brzojavk in sicer:

vrhovnemu komandantu Rdeče armade maršalu Sovjetske Zveze STALINU, gospodu WINSTONU CHURCHILLU, predsedniku vlade Velike Britanije, gospodu FRANKLINU ROOSEVELTU, predsedniku Združenih držav Amerike, Vseslovenskemu komitetu v Moskvi, jugoslovanski bratom v Ameriki, Vrhovnemu štabu NOV in PO Jugoslavije, tovarišem po fašističnih ječah in taboriščih in borcem iz neosvobojenega ozevlja.

Prav tako pa je AVNOJ na svojem zasedanju prejel pozdrave: Centralnega Komiteta Komunistične Partije Bolgarije, Vseslovenskega Komiteta v Moskvi, Prve konference delegatov Pokrajinskega AVNO Bosne in Hercegovine in Iniciativnega odbora za izvolitev Pokrajinskega AVNO za Sandžak.

Vrhovnemu komandantu Rdeče armade MARSALU SOVJETSKE ZVEZE STALINU

Svétniki Protifašističnega Sveta Narodne Osvoboditve Jugoslavije, zbrani na svojem zgodovinskem zasedanju, pošiljamo Vam, genialnemu vojskovodji in vrhovnemu komandantu s slavo ovenčane Rdeče armade, svoje goreče borbene pozdrave. Zavedamo se, da bi borba narodov Jugoslavije proti fašističnim barbarom za svobodo in lepšo bodočnost, ne bila uspešna, če ne bi bila sestavni del velike osvobodilne vojne vsega svobodoljubnega človeštva, kateri stoji na čelu bratska in silna Sovjetska Zveza s svojo nepremagljivo Rdečo armado. Narodi Jugoslavije so polni občudovanja do Rdeče armade, ki pod Vašim nadzirnim vodstvom dosega vsak dan veličastne znage, ko goni Hitlerjeve horde proti zapadu. Naši narodi so polni globoke hvaležnosti za vse nadčloveške napore, ki jih doprinaša velika domovina socializma za svobodo vsega človeštva.

V teh najtežjih dneh borbe proti krvoločnim in podlim okupatorjem in njihovim hlapcem gledamo z veliko nado na slavno sovjetsko domovino, na junaško Rdečo armado, ki z žilavin in požrtvovalnim vzgledom navdušuje borce naše Narodno-osvobodilne vojske k novim junaštvom. Danes, ko ustvarjamo edino zakonito politično predstavništvo Jugoslavije, gledamo z nado na Sovjetsko Zvezo in na Vas, tovariš Stalin, ker se zavedamo, da je Sovjetska Zveza iskreni prijatelj vsakega naroda, ki se bori za svojo svobodo.

Zivela nočna in bratska Sovjetska Zveza, ki nosi na svojih plečih najtežje breme osvobodilne vojne proti fašizmu!

Zivela nepremagljiva Rdeča armada, osvoboditeljica človeštva!

Naj živi voditelj sovjetskih narodov, vrhovni komandant Rdeče armade, genialni vojskovodja Stalin!

Predsedstvo

Dne 29. novembra 1943.

Protifašističnega Sveta Narodne
Osvoboditve Jugoslavije

Slovenska delegacija (ki se je vrnila z II. zasedanja AVNOJ-a) ima za svojo posebno prijetno dolžnost, da spočoji slovenskemu narodu naslednje besede našega voditelja in predsednika Nacionalnega Komiteta Osvoboditve Jugoslavije maršala Tita:

„Čuvajte slovensko narodno enotnost, utelešeno v Osvobodilni fronti slovenskega naroda, kakor zenico svojega očesa. Zavedajte se, da je vaša narodna enotnost eden najtrdnjših temeljev naše skupne domovine Jugoslavije.“

DELO PRI OKUPATORJU -

IZDAJA DOMOVINE IN NARODA!

RSJ, 10. I. 1944.

Opozorilo, katerega je 6. januarja poslal trhovni komandant NOV, maršal Jugoslavije, Tite, vsem državljanom Jugoslavije, ki so v službi pri okupatorju, je vesca opomin vsem zabljenim sinovom našega naroda in naše domovine.

To opozorilo kaže, da je že omila dvanaajsta ura in da se morajo vsi oni, ki so do zdaj vsili službo v domobranski vojski ali pri Nedici, Mihajloviču in Rupniku, odločiti za ali. Ali s narodom in z NOV ter z domovino in z velikimi zveznicami Rusije, Anglije in Ameriko, ali pa z nemškimi okupatorji in njihovimi hlanci proti svojem narodu in proti interesom svoje domovine. Vsi domobranci, vsi Slovenci iz odredov Rupnika, vsi Srbi, ki so bili prisiljeni vstopiti v vrste Nedice in Mihajloviča, naj si dobro zapomnijo, da bo vsako nadaljnje delo pri okupatorju izdaja domovine in naroda ter bo najstrožje kaznovano - do izgube državljanstva in do smrtne kazni.

Vsak državljan Jugoslavije naj si dobro zapomni, da bo jutri vprašal narod, kje si bil in kaj si delal, ko so naši najboljši sinovi prelivali svojo kri za svobodo domovine in srečnejšo bodočnost mladih pokolenj. Danes se še nudi možnost izgubljenim sinovom, da grede na pravo pot, jutri bo že propazno.

Opozarjamo vse domobrance v Pavelićevi vojski ter vse poštene Srbe in vsa Slovence, ki so v odredih Nedice in Rupnika, da se katastrofa hitlerjeve Nemčije približuje in da bodo izdajalci Pavelić, Nedić, Rupnik in Mihajlovič poklicani pred sodišče, če ne bo narod z njimi že poprej obratoval in da bodo pred sodišče poklicani tudi vsi oni, ki bodo do zadnjega dneva služili okupatorju. Tato je napočil čas za množično prestopanje na stran NOV. Prestopajte z orožjem, vojaškimi materialci in municijo! One pa, ki vas hočejo pretevoriti, da bi ostali še nadalje v službi pri okupatorju in izdajalcih, uničite sami ali pa jih žive predajte najbližjim enicam NOV.

OSVETOBILNA FRONTA
SLOVENSKEGA NARODA

RADIO SLOBODNA JUGOSLAVIJA
PONOVNO POZIVA DNE 11. I. 1944.

Opomin trhovnega komandanta Tita ne velja samo vojakom, oficirjem in podoficirjem hrvatskega domobranstva in onim, ki so bili prisiljeni vstopiti v vrste Nedića, Lihajlovića in Rupnika, ampak tudi onim, ki delajo v nemški vojni industriji in železniškem prometu ter onim, ki stojijo ob strani in špekulirajo. Ko je vprašanje usode domovine in vseh naših narodov, morajo odpasti vsi osebni interesi posameznika. Naš narod se nahaja na življenje in smrt v borbi proti okupatorju in izdajalcem in le oni, ki ne čuti prav nobene obveznosti do svoje domovine in naroda, stojijo lahko ob strani.....

Se posebno velja ta poziv delavstvu vojnih podjetij in osobju na železnicah, ki so predvsem poklicani, da zapuste to službo in se istočasno izognejo številnim žrtvam, ki jih zahtevajo zračni napadi. Kajti kolikor bolj se bo vojna približevala svojemu koncu, toliko hujši in pogostejši bodo napadi na vojaške objekte in prometne zveze. Napadi zavezniškega letalstva na Niš, Split, Trogir, Sibenik, na tovarno avionskih motorjev v Mariboru, na Prijedor in Travnik, so šele začetek široke akcije zavezniškega letalstva na vojaške objekte v naši deželi. Delavstvo in ostalo prebivalstvo se bo izognilo žrtvam le, ako se odreče dela pri okupatorju in vstopa v vrste borcev NOV.

Mnogi pa odlašajo svoj vstop v vrste NOV do izkrcanja zavezniških čet, toda pozabljajo pri tem, da osvajači ne sestavljajo zaman statističnih podatkov in da bodo ob svojem času sgrabili vse vojaške obveznike ter jih odvedli v koncentracijska taborišča ali ječe. A kaj pomeni našim ljudem biti v koncentracijskem taborišču ali ječi, ve dobro vsakdo. Zato se zelo motijo oni, ki mislijo, da bodo lahko šele po izkrcanju vstopili v NOV. Pred očmi moramo imeti primere, ki so se dogajali v Rusiji, ko so Nemci pri svojem umiku odgnali v zaledje prebivalstvo vasi in mest. Zato se moramo že danes odločiti, kajti jutri bo že prepozno."

15. januarja 1944.

OSVOBODILNA FRONTA
SLOVENSKEGA NARODA